

INFORME SOBRE O CUMPRIMENTO POLO REINO DE ESPAÑA DOS COMPROMISOS VERBO DA LINGUA GALEGA CONTRAÍDOS NA CARTA EUROPEA DAS LINGUAS REXIONAIS OU MINORITARIAS

Real Academia Galega

Dada a enorme cantidade de información que a Comisión de Expertos recibe, o informe da Real Academia Galega vai cinxirse dun xeito moi concreto e sintético ás áreas problemáticas que nos parecen máis importantes, seguindo as disposicións da *Carta Europea das Linguas Rexionais e Minoritarias*, contempladas á luz dos compromisos expresamente asumidos polo Reino de España no instrumento de ratificación da Carta datado o 2 de febreiro de 2001, publicado no *Boletín Oficial do Estado*, nº 222, de 15 de setembro de 2001.

Artigo 7. Obxectivos e principios

“1. En materia de linguas rexionais ou minoritarias, nos territorios en que estas linguas son utilizadas e segundo a situación de cada lingua, as partes fundamentan a súa política, a súa lexislación e a súa práctica nos obxectivos e principios seguintes:

[...] b) o respecto da área xeográfica de cada lingua rexional ou minoritaria, procedendo de xeito que as divisións administrativas novas ou existentes non constitúan un obstáculo á promoción da lingua rexional ou minoritaria [...]

e) mantemento e desenvolvemento de relacións nos dominios cubertos pola presente Carta, entre os grupos que usan unha lingua rexional ou minoritaria e outros grupos do estado que falan unha lingua utilizada de forma idéntica ou similar [...]

Como é sabido, o dominio territorial de lingua galega esténdese máis alá das fronteiras administrativas da Comunidade autónoma de Galicia, xa que abrangue as comarcas veciñas da Comunidade autónoma de *Asturias* e das provincias de *León* e *Zamora* (Comunidade de Castela-León), ademais de existir un enclave de lingua galega na provincia de *Cáceres* (Comunidade de Extremadura), non territorialmente contiguo con Galicia. Con todo, os dereitos dos falantes galegos e os servizos que reciben na súa lingua vense drasticamente reducidos (ata a inexistencia virtual) fóra da Comunidade Autónoma de Galicia. No tocante a estas comarcas, nin as autoridades do Estado nin as rexionais ou provinciais teñen feito esforzos visibles e eficaces para mellorar a situación de práctico descoñecemento da lingua galega e dos seus falantes en calquera dos ámbitos contemplados na Carta: Educación, Xustiza, Administración e Servizos Públicos, Medios de Comunicación, Actividades culturais e equipamentos, Vida económica e social. Ademais, as modestas iniciativas nese sentido das autoridades locais foron enerxicamente desincentivadas polas autoridades rexionais de Asturias e Castela-León.

Entendemos que a Comisión de Expertos debe informar desta grave violación da Carta ao Comité de Ministros, e que este debe aprobar recomendacións concretas para que sexan tomadas medidas, especialmente no campo da Educación e Administración e

REAL ACADEMIA GALEGA

Servizos Públicos, a fin de facilitar a incorporación do galego e facer efectivos os dereitos dos falantes galegos a aprenderen a súa lingua e na súa lingua, a usárenla e a seren correspondidos, polo menos nas áreas mencionadas. Corresponde, fundamentalmente, ás entidades estatais, comunidades autónomas, provinciais e locais aprobar as iniciativas a este respecto. O goberno e as institucións culturais galegas (nomeadamente, a Real Academia Galega) están obrigados polos seus estatutos a apoiar todas as medidas adoptadas cara a mellorar esta situación inaceptable.

Artigo 8: Educación

O Reino de España comprometeuse a aplicar ao galego, por ser un dos idiomas recoñecidos como oficiais no Estatuto de Autonomía de Galicia, as previsións recollidas nos apartados a.i, b.i, c.i e d.i da Carta, é dicir, establecer unha educación preescolar, primaria, secundaria e profesional garantida nese idioma. Tal previsión nunca foi posta en práctica. Ata 2010, as normas legais que viñan regulando o uso do galego no sistema educativo pre-universitario seguían un criterio de "mínimos", isto é, estipulaban a presenza mínima esixida desta lingua como vehículo de educación que todo centro debía cumprir.

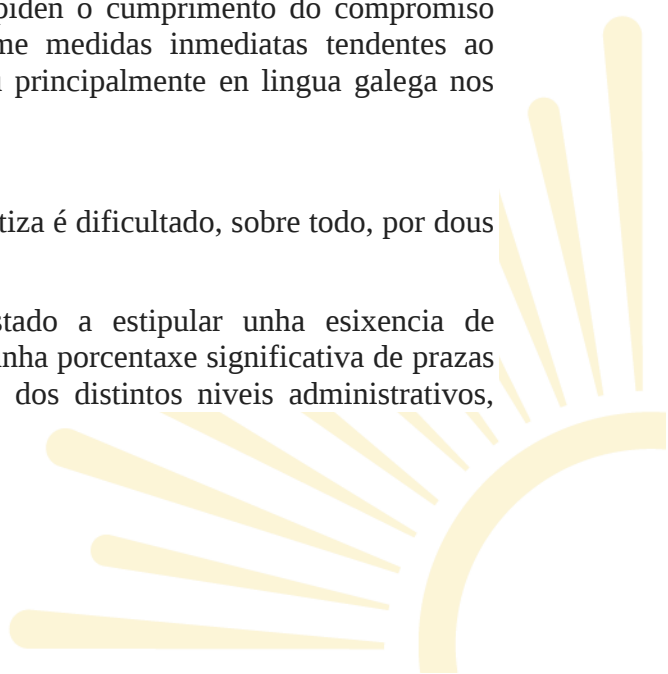
Seguindo as disposicións do Plan Xeral de Normalización da Lingua Galega aprobado por unanimidade polo Parlamento de Galicia en 2004, o Decreto 124/2007, do 28 de xuño, da Xunta de Galicia, polo que se regulaba o uso e a promoción de galego no sistema educativo, achegábase por primeira vez ao cumprimento do compromiso contido na Carta, ao establecer un *uso mínimo* do galego como lingua vehicular do 50% do currículo escolar nos niveis preuniversitarios indicados. Pola contra, o decreto 79/2010, de 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia, da Xunta de Galicia, entra en flagrante contradición co compromiso asumido na Carta, por canto non só non prevé o establecemento dunha liña de ensino en lingua galega nos niveis indicados, senón que o pon claramente fóra da normativa legal, ao establecer, por primeira vez, un *límite máximo* para o uso do galego, que en ningún caso poderá ser superior ao 50% do currículo.

En vista do exposto, a Real Academia Galega insta a Comisión de Expertos para que solicite ao Comité de Ministros unha recomendación específica para que o goberno galego remova os obstáculos normativos que impiden o cumprimento do compromiso asumido polo Reino de España e para que tome medidas inmediatas tendentes ao establecemento dunha liña educativa completa ou principalmente en lingua galega nos niveis educativos contemplados na Carta.

Artigo 9. Xustiza

O uso do galego na Administración de Xustiza é dificultado, sobre todo, por dous factores:

- a) A resistencia das autoridades do Estado a estipular unha esixencia de coñecemento da lingua, polo menos, nunha porcentaxe significativa de prazas de funcionariado de servizos públicos dos distintos niveis administrativos,

especialmente aqueles que forman parte dos chamados "corpos nacionais", é dicir, funcionariado público dependente da administración xeral do Estado (xuíces, maxistrados, fiscais, secretarios xudiciais, etc).

- b) A falta de formación especializada do persoal da administración da xustiza e de dotación dos recursos informáticos –especialmente o programa Minerva, de uso obrigado nos xulgados, que obriga a traballar en castelán e non permite o uso do galego– e outros medios técnicos (léxicos especializados, un corpus suficiente de textos lexislativos, administrativos e xudiciais en galego e/ou traducidos ao galego).

Os esforzos do goberno galego e de varias corporacións e asociacións profesionais de traballadores da Administración da Xustiza, non son suficientes para compensar a pasividade, a negligencia e, nalgúns casos, a belixerancia das autoridades estatais.

A Real Academia Galega solicita que o Comité de Expertos inste o Comité de Ministros a que recorde ao Reino de España os compromisos adquiridos neste punto, e reclame que se tomen medidas concretas para cumprilos.

Artigo 10. As autoridades administrativas e servizos públicos

Para que as persoas galego-falantes sexan adecuadamente atendidas na súa lingua, e para que as actuacións administrativas poidan ser realizadas e comunicadas normalmente en lingua galega, é imperativo contemplar determinados niveis de esixencia de coñecemento desta lingua ás persoas que pretendan acceder á función pública. Desde 2009, o Goberno galego rebaixou, ao noso parecer sen xustificación, o nivel de esixencia nesta área. A Real Academia Galega pide que a Comisión de Expertos tome nota disto e advirta da necesidade de manter uns niveis de esixencia razoables.

Artigo 11. Medios de comunicación

Entre os compromisos contraídos polo Reino de España neste ámbito atópase de "estimular e / ou facilitar o mantemento de polo menos un órgano de prensa nas linguas rexionais ou minoritarias" (11, e.i). No ámbito da prensa escrita, a presenza do galego caeu drasticamente a partir dos anos 2010-11, cando pecharon medios como o xornal *Galicia Hoxe*.

Por outra banda, as empresas concesionarias de licenzas de radio e televisión, incumpren sistematicamente a obriga legal de emitir polo menos ao 50% en galego, sen que as autoridades tomen medidas correctivas.

A Real Academia Galega interesa a Comisión de Expertos para que chame a atención do Comité de Ministros sobre a importancia de que as autoridades do Reino de España apoiem a publicación de polo menos un xornal en galego e garantan o cumprimento das disposicións legais sobre o uso do galego nas emisoras de radio e televisión de alcance rexional ou local.

A Coruña, 1 de outubro de 2014 / Santiago de Compostela, 6 de outubro de 2014